

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1916.

Andra kammaren.

Nr 43.

Tisdagen den 21 mars.

Kl. 3,30 e. m.

§ 1.

Justerades protokollen för den 14 och den 15 innevarande mars.

§ 2.

Upplästes följande till kammaren inkomna sjukbetyg:

Att riksdagsman Viktor Larsson, som lider av blåssten, är på grund härav tills vidare oförmögen att delta i riksdagsarbetet intygas.

Stockholm den 20/3 16.

Einar Key.

§ 3.

Herr statsrådet *Vennersten* avlämnade Kungl. Maj:ts proposition, nr 94, med förslag till lag om fortsatt tillämpning av lagen den 20 juni 1913 angående vård av enskildes skogar på Öland.

Denna proposition bordlades på begäran.

§ 4.

Föredrogos var för sig Kungl. Maj:ts på kammarens bord ligande propositioner; och hänvisades därvid:

till bankoutskottet propositionen, nr 89, angående årliga understöd åt postvaktmästaren Karl Herman Lundbäcks änka och barn; samt

till statsutskottet propositionerna:

nr 90, angående anvisande av anslag till ångkraftstationen för Älvkarleby kraftverk; och

nr 91, angående ombyggnad av Södertälje kanal m. m.

Andra kammarens protokoll 1916. Nr 43.

Vid remiss av
propositionen
nr 92.

Härefter föredrogs propositionen, nr 92, angående anslag till arbetslöshetens bekämpande; och yttrade därvid

Herr Ingvarson: Herr talman, mina herrar! Trots den begränsade tiden skall jag be att få ge uttryck åt ett par önskemål beträffande den fråga, som omhandlas i förevarande proposition, innan densamma nu remitteras.

I motiveringen till Kungl. Maj:ts förslag framhålles, att arbetslöshetskommissionen har utgått från, att grunderna för arbetslöshetsunderstöd skulle i allt väsentligt komma att bli desamma som hittills. Med avseende däremot å själva understödsbeloppet, skulle man på grund av dyrtiden i någon mån höja detsamma. Kommissionen har emellertid ansett ett undantag böra göras. Den har nämligen funnit, att för stenarbetarna, särskilt i Bohuslän och Blekinge, bör det kunna ordnas så, att, därest Kungl. Maj:t finner det nödigt, staten skall bidra med intill $\frac{3}{4}$ av understödsbeloppet, om vederbörande landsting bidrager med $\frac{1}{4}$.

Departementschefen har gått ett litet steg längre och föreslagit, att staten må kunna bidra med hela arbetslöshetsbeloppet intill den 1 nästkommande oktober, då vederbörande landsting haft sammanträde och kunnat anslå medel för detta ändamål. I detta avseende kan jag icke underlåta att uttala den önskan, att utskottet måtte göra en liten förändring så tillvida, att den rätt, som Kungl. Maj:t i detta fall skulle få intill den 1 oktober, måtte få utövas även efter denna tidpunkt. Jag uttalar denna önskan med anledning av den kännedom jag har såväl om nöden i dessa distrikt som om kommunernas och jämväl landstingens ekonomiska ställning. Man bör dock erinra sig, att landstingens gå förlustiga betydande skattebelopp på grund av krisen inom stenindustrien och att länen ha haft avsevärda utgifter av denna anledning.

Det kan då icke vara rimligt att på ett par i övrigt svaga landsting lägga så tunga bördor, som vad fallet här skulle bliva. Jag är förvissad om, att därest Kungl. Maj:t erhåller denna rätt, densamma alldeles icke kommer att användas i onödan, utan säkerligen kommer behovet att först noga prövas, innan Kungl. Maj:t begagnar sig av denna möjlighet. Jag hoppas därför, att utskottet måtte visa sig tillmötesgående i denna fråga. Jag är livligt övertygad om, att Kungl. Maj:t själv med sympati skulle se, om riksdagen ville slå in på en sådan väg.

Jag vill därjämte uttala den önskan, att utskottet måtte behandla detta ärende så skyndsamt som möjligt. Jag har i min ägo packor av brev — vilka det icke kan falla mig in att här anföra eller meddela utdrag ur — och genom dessa liksom på grund av vad jag själv varit i tillfälle att se, vet jag, att nöden i dessa stenhuggardistrikt är så förtvivlat svår, att det är i högsta grad önskvärt, att här föreliggande proposition snarast möjligt blir bifallen, så att där det icke kan ordnas på annat sätt, möjlighet beredes att utbetala arbetslöshetsunder-

stöd. Jag vågar därför hoppas, att utskottet skall behandla detta ärende så snabbt ske kan med hänsyn just till det kritiska läge, vari många tiotusentals fattiga människor för närvarande befinna sig. *Vid remiss av propositionen nr 92.* (Forts.)

Jag har, herr talman, intet yrkande att göra, men jag har velat säga detta, innan ärendet remitteras, och hemställer för övrigt endast om remiss till vederbörande utskott.

I detta anförande instämde herr *Lindstam*.

Kammaren beslöt härför att hänvisa nu förevarande proposition jämte det i anledning av densamma avgivna yttrandet till statsutskottet.

Vidare remitterades till lagutskottet propositionen, nr 93, med förslag till lag om ändrad lydelse av 2 § 14:o) i lagen den 26 maj 1909 om Kungl. Maj:ts regeringsrätt.

§ 5.

Härefter föredrogs herr *Öbergs* vid kammarens nästföregående sammanträde framställda, men då bordlagda anhållan att till herr statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet få framställa spörsmål angående frågan om den norrländska fiskarbefolkningens bostadsförhållanden; och blev nämnda anhållan av kammaren bifallen.

§ 6.

Föredrogs var efter annan och hänvisades till konstitutionsutskottet de å kammarens bord vilande motionerna nr 234 av herr *Lindhagen m. fl.* samt nr 235—238, av herr *Lindhagen*.

§ 7.

Vidare föredrogs, men blevo ånyo bordlagda statsutskottets utlåtanden nr 34—39, lagutskottets utlåtande nr 19, jordbruksutskottets utlåtanden nr 26—38, andra kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande nr 4 och andra kammarens fjärde tillfälliga utskotts utlåtande nr 3.

§ 8.

Efter härför skedd föredragning av ett från första kammaren ankommet protokollsutdrag, nr 195, innefattande delgivning av nämnda kammares beslut över dess andra tillfälliga utskotts utlåtande, nr 5, i anledning av herr *Trapps* motion, nr 88, om inrättande av ett penninglotteri för statens räkning, och herr *Antonssons m. fl.* motion, nr 89, om utredning rörande inrättande av ett

statsobligationslotteri, beslöt andra kammaren hänvisa detta ärende till sitt första tillfälliga utskott.

§ 9.

Föredrogs en från godsägaren G. F. Östberg inkommen, till riksdagen ställd skrivelse, däri han anhållit att bliva befriad från det honom lämnade uppdrag att vara fullmäktig i riksgäldskontoret.

Kammaren biföll för sin del herr Östbergs anhållan och beslöt att val av fullmäktig i riksgäldskontoret i hans ställe skulle i vederbörlig ordning förrättas.

§ 10.

Interpellation.

Ordet lämnades härefter på begäran till

Herr vice talmannen D. Persson, som yttrade: Herr talman! På grund av en inom andra kammaren år 1906 väckt motion hemställde riksdagen i skrivelse den 28 mars samma år, att Kungl. Maj:t tackes, så snart ske kunde, låta verkställa en fullständig revision av skiftesstadgan och därmed sammanhörande författningar samt därefter för riksdagen framlägga förslag i ämnet. I anledning av denna skrivelse tillsatte Kungl. Maj:t den 5 oktober 1906 för ändamålet en kommitté, som den 28 juli 1911 avgav betänkande med förslag till lag om skifte av jord m. m.

Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 27 oktober 1911 remitterades detta förslag till vederbörande myndigheter m. fl. för yttrande. Samtidigt föreskrevs, att dessa yttranden, med undantag av lantmäteristyrelsens, borde till Kungl. Maj:t inkomma före den 1 maj 1912, varefter desamma skulle överlämnas till lantmäteristyrelsen att tagas i övervägande vid avgivande av nämnda styrelsens utlåtande. Lantmäteristyrelsen avgav sitt utlåtande till Kungl. Maj:t i början av september 1913, vilket även innehöll redogörelse för övriga i ärendet avgivna yttranden.

Emellertid synes intet hava blivit åtgjort i saken från hösten 1913 till våren 1915, då Kungl. Maj:t dels förordnade en person att fråna och med 1 juli 1915 tillsvidare biträda inom justitiedepartementet vid fortsatt behandling av ifrågavarande lagstiftningsfråga och dels den 3 juni samma år bemyndigade herr statsrådet och chefen för justitiedepartementet att för enahanda ändamål tillkalla högst fem personer att biträda inom departementet.

Enligt senast avgivna berättelse om vad i rikets styrelse sedan sista lagtima riksdags sammanträde sig tilldragit, hava dessa sålunda tillkallade sakkunniga varit samlade summa 17 dagar. Och de hava icke haft något sammanträde sedan oktober månad 1915.

På grund härav och av de upplysningar jag i övrigt vunnit, har jag anledning befara, att behandlingen av ifrågavarande

de lagstiftningsärenden icke bedrivs med den skyndsamhet, som ur många synpunkter vore önskvärd. *Interpellation.*

(Forts.)

Betydelsen i såväl nationalekonomiskt som privatekonomiskt och socialt hänseende av en mera tillfredsställande lagstiftning angående jorddelning kan knappast överskattas. Statsmakternas bemödanden att underlätta bildandet av egna hem och uppmuntrandet av ett mera rationellt jordbruk äro i stora delar av vårt land i hög grad beroende av en god, praktisk och tidsenlig jorddelningslagstiftning.

Även andra i nära samband med denna lagstiftning stående spörsmål äro beroende av denna frågas avgörande, vadan sålunda alla skäl tala för, att skifteslagstiftningen må bedrivs med all den skyndsamhet, som med denna frågas lyckliga lösning kan vara förenlig och möjlig.

På grund av vad sålunda anförts, anhåller jag om kammarens medgivande att till herr statsrådet och chefen för justitiedepartementet få framställa följande spörsmål:

Vilka åtgärder ämnar herr statsrådet vidtaga för att påskynda arbetet med revision av skifteslagstiftningen och när kan denna lagstiftning väntas bliva förelagd riksdagen?

Ifrågavarande anhållan bordlades.

§ 11.

Anmäldes och godkändes följande förslag till riksdagens skrivelser till Konungen, nämligen

från statsutskottet:

nr 42, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anordnande av brand- och dyrkfria valv inom generalstabens ämbetshus;

nr 43, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående uppförande av en laboratoriebyggnad å Karlsborg;

nr 44, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående verkställande av vissa tillbyggnadsarbeten m. m. vid Karlskrona grenadjärregementets kasernetablissemang i Karlskrona;

nr 45, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ersättande från fjärde huvudtitelns allmänna besparingar av vissa förskottsvis utgivna medel; och

nr 46, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ersättande av vissa förskottsvis utgivna medel för anskaffande av flygmateriel m. m.; samt

från bevillningsutskottet:

nr 55, i anledning av väckt motion om ändrad lydelse av 12 § 1 mom. tredje stycket i gällande förordning angående bevilning av fast egendom samt av inkomst.

§ 12.

Till bordläggning anmäldes

bevillningsutskottets betänkande, nr 13, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t rörande viss ändring i kungörelsen angående skatt för hundar;

lagutskottets utlåtande, nr 20, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utökning av repetitionsövningarna för landstormsmän; samt

jordbruksutskottets utlåtanden:

nr 33, i anledning av väckt motion om ändring i förordningen angående skogsvårdsavgifter; och

nr 34, i anledning av väckta motioner om åvägabringande av utredning, huru medel må kunna anvisas till fortsättande av den genom vederbörande skogsvårdsnämnder bedrivna verksamheten för skogsvårdens befrämjande å hemmansskogar i Norrbottens och Västerbottens län.

§ 13.

Herr talmannen gav härefter ordet till

Herr vice talmannen, som anförde: Herr talman! Jag tillåter mig hemställa, att kammaren behagade besluta, att å morgondagens föredragningslista bland 2 gånger bordlagda ärenden först måtte uppföras statsutskottets utlåtande nr 39, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning angående anslag för uppförande av nytt centralposthus i Göteborg, samt att ärendena därefter måtte uppföras i den ordning, vari de förekomma å dagens föredragningslista.

Denna hemställan bifölls av kammaren.

§ 14.

Justerades protokollsutdrag.

§ 15.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

herr <i>Andersson</i> i Höckerum	under 2 dagar fr. o. m. den 23 mars,
» <i>Karlsson</i> i Fjäl	» 8 » » » 22 »
» <i>Akerlindh</i>	» 8 » » » 23 »
» <i>Jansson</i> i Falun	» 5 » » » 23 »
» <i>Nilsson</i> i Tånga	» 8 » » » 22 »
» <i>Gylfe</i>	» 6 » » » 23 »
» <i>Zetterstrand</i>	» 3 » » » 22 »
» <i>Magnusson</i> i Tumbult	» 7 » » » 23 »

herr <i>Gabrielsson</i>		under 5 dagar fr. o. m. den 23 mars,			
» <i>Welin</i>		» 6 »	»	» 23 »	
» <i>Gustafsson</i> i Kasenberg		» 5 »	»	» 23 »	och
» <i>Sommelius</i>		» 4 »	»	» 24 »	.

Härefter åtskildes kammarens ledamöter kl. 3,57 e. m.

In fidem
Per Cronvall.
